

اداره خانه سی : دارالقنون
قارشیننده کاش حسن یاشا
مدرسه سی داخلنده در

مراکز توزیعی :
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

آبونه بدلی :
سنه لکی ۱۰۰ غروش
آلتی آلتی ۵۰

آبونه قیدی معامله سی هر سنه ناک برنجی
وایکنجی آلتی آلتی اعتباراً اجرا اولونور

دینی ، علمی ، ادبی ، اجتماعی

محفصل
۱۳۳۸

مجموعه اسلامی

صاحب ، مدیری ، محرری :

اسلامك نفعنه خادم مقالات
مع الت شكر قبول ونشر اولونور

يازانك شخصيتي دكل، يازينك اهميتي
نظر دقته آلتير .

كلن يازيلردن شايان قبول كورولنلر
تاميع ميراسيله درج ايديلير .

كوننده ريله جاك آمار ، اوقوناقلي
ومختصر جه يازيلنر ، اولماليدر .

في : غروش

۵

محرم

۱۳۴۳

جلد

۴

عدد

۳۹

اولسون اونك الہی عقبادہ دستکبری
لطف نبی محمود ، ساقی حوض مورد
روح روان ایلہ شاداب فیض رحمت
بالغو والکرامہ یاذالعطاء والوجود
آل عبا فیوضی تاریخہ یتیشدی
ایتدی بہشت قربی ربم مقام محمود
۱۳۴۱

طاہر الہوری

ترجمہ حالی :

مرحوم ۱۲۵۸ سنہ سندہ قونیہ ولایتک آنطالیہ
سنجاغہ ملحق آقسی قضای قراسندن چیمی
قریہ سندہ رنجبر علی اغانک صلبندن دنیاہ کشدر
مبادی علوم اورادہ صلاحی سالکین طریقت
علیہ نقشبندیہ دن بوشناق زادہ نامیلہ معروف الحاج
محمد افندین تحصیل و قرآن جلیل الشانک حفظی
تکمیل ایتدکن صوکرہ ازیرک نیف قضاسنہ
تابع آرمودلی قریہ سنہ ککش ، صرف و نحوی مشایخ
نقشبندیہ دن الحاج امین افندین تعلیم و بعدہ مغنیایہ
کیدوب اورادہ خاتونیہ مدرسہ سی مدرسہ عباده
افندی ایلہ علی بک مدرسہ سی مدرسہ داود افندین
تدرس ایشدر .

اخیر آستانبولہ ککش و برمدت شہزادہ مدرسہ -
سندہ بعدہ آقسرائ جوارندہ بابا حسن علی
جامعی او طہ سندہ اقامت ایتمش و بالآخرہ یکی باغچہ
قربندہ خالیجیلر کوشکمندہ کائن سلطان سلیم مدرسہ
سندہ سماکن اولمش و شہری شوکت افندی
مرحومک حلقہ تدریسہ داخل اولوب مشارالہدن
عقائدک کلام بحثہ قدر او قودقدن صوکرہ مشار -
الہیک ارتحالانہ مبنی تیکوشلی مرحوم یوسف ضیاء
الدین افندین شرکاسیلہ معاً اخذ اجازت ایتمشدر .
۱۲۹۴ سنہ سندہ فاتح جامع شریفندہ تدریسہ مباشرت

سہو ، او فورمانک یکیدن طبعیلہ تصحیح ایدیشدی .
اخیر آفورمالردیکلمک اوزرہ ترتیب اولونورکن
برنجی فورمانک یا کلش باصیلمشلرندن بعضیلرینک
ینہ سہو آقونولدینی ، صوکرادن مشاہدہ و آلہ کیلر
اصلاح ایدیش ایسہ صاتیلان نسخہ لک تصحیحہ
امکان بولوناماشدر . بناء علیہ او یولده کی نسخہ لری
آلمش اولانلرک یا محفل ادارہ خانہ سنہ ، یا خود باب
عالی جادہ سندہ کی اتحاد تجارت کتب خانہ سنہ مراجعتہ
برنجی فورمانک مصحح باصیلمشنی بلابل آلالماری ،
اولکی فورمالری آلوب صوکرہ کیلری آلمایانلرکدہ
اونلری ادارہ خانہ دن طلب ایتملری رجا اولونورہ
قدمای مدرسیندن آق سہ کیلی محمود افندی

مرحومک تاریخ وفاتی

دنیا دین شو عالم معنیہ ظل ممدود
ہستی بر نمایش ، راہ بقاسی مسدود
اوستندہ کی حیاتک بر قاج نفس دوامی
ہر ذی نفس نہایت ناچیز و عین مفقود
کون فنا مدارک ، دیار و دارینک ہب
آغازی منہ مدر ، انجامی غیر موجود
ہیچی کائناتی فہم ایلہ ین کوکلده
آلایشی جہانک اولماز دخیل مودود
آمادہ سفر در ہر آن رہ بقایہ
فرمان ارچی نک مشتاقی مرد مسعود
دویدی او ، امر حق ایتدی فدا حیاتن
سر دفتر افاضل ، استاد خواجہ محمود
الحق او محترم ذات ایتمشدی طول عمرین
وقف علوم و عرفان ، حصر رضای مغبود
حق سزلفک او کندہ اصلا اکیلہ مشدی
حق بیامردی الحق دائم یکانہ مسجود
معنای تام اسمی اولمشدی ذات پاکی
اسما اینر سمان اکثر دکی مشہود

اولسده جوهر ایکی کوزدن دوشن تاریخه باق
کیم یشار شادی جهانندن کیتدی حیفا نا کهان
۱۳۴۱ احمد رمزی المولوی

اولونجه عازم کاشنمرای رحمت یزدان
ا کرچه قبر تا کی نورلره طولدی شادینک
اولورسه چوقیدر تاریخ جوهررداری حزن انکیز
بو دمدد ارتحالی باعث حزن اولدی شادینک
۱۳۴۱

بنده مولانا اسکدرلی طلعت

شاعر خلوق یشار شادی بك مرحوم - که
صحيح وتام براعتقاده مالک متین وقوی برمسلمان،
نزاهت اخلاق وحسن سلوک ایله مشاربالبنان بر
صاحب ایمان وعرفان ایدی - کنج یاشنده نفی
وجود ایدرهك حیات حقیقیه به مظهر اولدی .
اوتهدن بری حرمتکار فضیلتی اولدیغم مرحومك
فراق صوریسندن حسبالبشریه حاصل اولان
تأثرات قلبیه هم بك بیوکدر . مدت حیاتنده جنس
ونا جنس هیچ بر فردی اینجتمامش ومع التأسف
سنین محدوده به منحصر قالان عمر شاعرانه سی
نزاهت ونزاکته مثال عد ایدیه بیله جک بر حاله
کچمش اولان بوشاعر حساسك افول ناهنکامندن
ذاتاً متأثر اولیه جق برانسان تصور ایتک ایسته هم .
ارتحال الینه یازدیغم تاریخ آتی احتساسات قلبیه به
بالاطراف ترجمان اوله مدی . آنجق بك بی زمان
افول ایتش منورالقلب برشاعر عقیفك سال انتقالی
عددیته توافق ایلدیکی ایچون بر خاطره حزین
اولق اوزره بورایه قید ایلدی :

احتجاب ایتدی نظرلردن فقط

نامی دللرده یشار بی اشتباه

آغلادم تاریخنی یازدم سعود

شادی شاعرده کیتدی آه آه

سعود المولوی

۱۳۴۱

ایتمش و ۱۳۱۳ سنه سی جمادی الاول سنک بکرمنجی
نجشنبه کونی اعطای اجازته موفق اولمشدر .
صامسون، آماسیه، سیواس، یانیه قرعه میز لکرنده
پولتمش و اخیراً مجلس مصالح طلبه وامتحان قرعه
اعضالغده ایضای وظیفه ایتش و ۳۳۴ سنه سنده
اجرا قیلان تنسیقاده سنک التمش بشی متجاوز
اولمش، طولایسیله انفصال ایلمشدر . او تاریخدن
بری خانه ستده مطالعه و عبادات و طاعات ایله مشغول
اولمش و ۳۴۱ سنه سی ذی الحجه سنک غره سی اعتبار
ایدیلان بازار کونی اقشامی اذانی ساعتله ۱۲ ساعت
۴۵ دقیقه ده تکمیل انفاس ایتمشدر . رحمة الله علیه

یشار شادی مرحوم ایچین یازیلان تاریخلر (۱)

وارمیدر حکمی شو دنیا دینیلن عادینک

وارلنی عین سراب اولماده بو وادینک

ارتحال ایلدی بر شاعر زیننده خصال

مظهر عفو الهیسی اوله هادینک

دم فوتنده دیدم بنده شو تاریخنی تمام

جسمی محو اولسه ینه اسمی یشار شادینک

۱۳۴۱

شیخ عبدالباقی

درد و حزن ایله یشار شادی نه در بیلمز کوکل

اولدی زیرا بر صدیق پرهیز کوزدن نهان

شاعر آگاه و محبوب قلوب اهل دل

طوری مرغوب کهان، اخلاقی مقبول مهان

نعت وتوحید وغزل، مرثیه، شرقی یازدی کیم

کوش ایدن البت قالیر انکشت حیرت بر دهان

جمع خط دست و آناره چالشدی بر زمان

الده کی مجموعه الحق غبطه فرمای مهان

مسلکنده حر یشار شادی ویرردی صحبی

ایتمدی دلشاد آتی بو محنت آباد جهان

کنج ایکن کیتدی زیارتله اوقو بر فاتحه

غافلانه کچمه کل مانند طور ابلهان

(۱) بقیه سی کله جک آیه .

صورتیه سویله به جگی بر سوزی بالاتکلف سویله -
یویرردی . اونک ایچین آنار نظمیه سی نقائص
نظریه دن خالی دکدر .

او منه رمضانده منتظماً درسه دوام ایتدم
وېك چوق مستفید اولدم . بایرام زیارتنه کیتدیکنده
فقیرخانه نك زرده اولدیغنی صورتی و ملا کورانی ده
بولوندیغنی او کره تبه هفته ده ایکی کون داود پاشا
مکتبنده درسی اولدیغنی ، اورایه کیدرکن اوه
اوغرایوب بکا حافظ دیوانی اوقوتاجغنی تبشیر
ایتدی . بو غیر مترقب نعمتک تشکرندن عاجز
قالدیغنی افاده ایلدم . ارباب استعدادده تعلیم علمک
لزو مندن بحث ایتدی ، بو خصوصده بنمده کندیسنه
پیرو اولما می توصیه ایلده . او توصیه اوزه رینه درکه
صورانلره بیلدیکریمی او کره تمکدن چکینه دیکنم
کبی برسنه دن بری ده بایزید جامع شریفده هفته ده
بر ایکی کون فارسی مذاکره سیله مشغول اولویور
و مکرر استادک اثر شریفی تعقیب ایدیورم .
شرکامزدن و ملنی داخلیه نظارتی مأمورلرندن
حسین بک ده عین اصولک معقیدر .

دده افندی ، هفته ده ایکی صباح ایرکندن
بنده خانه یه اوغرار ، چایلر ایچیلدکن صوکر
درسه باشلار ، بر بوچوق ، ایکی ساعت قدر تقریر
معارف ایدردی .

واقعا حافظ دیوانی اوقویوردق . فقط حضرتک
احاطه علمیه سی ، کندیسنی مباحث شتایه سوق
ایدیور ، اصل درس کری قالمقه برابر متنوع
بجملده ترقی واستفاده حصوله کلیوردی .

خواجه نك چای سه ویدیکی واکثراً کندی
آیله پیشیردیکی معلوم عالیکنزدر . بوکا بناءً بعضاً
مدرسه ده معتادی و جهله صوبی پول شیشه ایچنده
قایتادقن و چاینی آتدقن صوکر شیشه نك اغزینی
قاپار و مندیله صاروب عباسنک جینه صوقار ، بزه

محمد اسعد دده افندی به دائر حصین و صاف بکه
یازیلان مکتوبدن مابعد :

بوغرا اثری ! کو توروب دده افندی به کوسترمک
و برایکی یرینی تصحیح ایتدیرمک عقلیه کلدی .
ایرته سی کون فاتح جامع شریفه کیتدم . زمان رمضان
ایدی . استاد مرحوم ایسه ایکنیدی نمازندن صوکر
جامعک آق ده کیز جهنده و شیمندی صوفی سلیمان
افدینک وعظ ایتدیکی برك اوست طرفنده مشوی
شریف اوقوتویوردی .

درسک ختامی متعاقب جماعت داغیلدی .
استادک مبارک آلتی اوپدم و لطفاً تصحیحی رجاسیله
منظومه مترجه نی تقدیم ایتدم .

حضرت ، ورقاره نی کوزدن کچیردی . مطلقک
دلالت بعیده سندن حافظک هانکی غزلانی ترجمه
ایتمک ایسته مش اولدیغنی آکلادی . چونکه ،
بالاخره او کره ندیکمه کوره لسان الغیبک دیوان
سانحاتی همانده محفوظی ایدی . دیره کک دینسه
اوطوردی . بنده قارشیسنه دیز چوکدم . تلطیف
و تشویقی حاوی بعض کلماتدن صوکر اوغزلی بیت
بیت اوقویوب ایضاح ایتدی و درسه دوام حقنده
ترغیبانده بولوندی . ایرته سی کون هند باصمسی
بر مشوی آلوب جامع شریفه کیتدم . بعدالدرس
بنی چاغیردی و آله برکاغد اوزاتدی که (منم که
کوشه میخانه) غزلانک منظوم ترجمه سی ایدی .

آلتی اوپوب آیریلدم و ترجمه نی کمال دقتله
اوقودم . بونده ده زحاف و اماله نقائصی بولونمقله
برابر معنی اعتباریه بنمکندن بام باشقه برشیدی ،
یعنی اصلک مالی تمامیه نقل اولونمشدی . شونی ده
عرض ایدیم که تقدیر عالیکنز وجهله خواجه مرحوم
شاعر دکلدی . ادبیاتک قواعد و نظریاتی تمامیه
بیلدیکی وېك اینی او کره ندیکی حالده اونلره تقید
ایتمک ایسته مزیدی . کرک ترجمه ، کرک سنوخ

بحر حزر آره سنده کی قطعه به تقسیم اولسان بو
عرقه منسوب بوتون سائر اقوامک استعمال ایندیکی
تورک لهجه سیدر . دیگر تورکر میاننده ؛ بونلر
اعتباریله ایکنجی (عثمانلی تورکرندن صوکره)
و اشغال ایندکلی ساحه به کوره برنجی موقعی
حائزدر . استه پلری ! بحر حزر ایله اورال
طغرلرندن آتایه و غربی تیان شان قدر امتداد ایدر .
سیاسته ، قزاق حکومتی (جوجی اولوسی) نک
انقسامندن میدانه کلشدر . بو ایمپراطورلرک پارچه
لانماسی غربده قزاق و قریم مستقل خانلقلرینک
ظهوریله باشلادی و شرقده قزاق (صویوز) ی نک [۱]
موجودیتیه ختامه ایردی .

فی الحقیقه ۱۴۵۵ تاریخنه طوغرو جوجی ایکی
رئیسک قومانداسنده بر قاق فرقه ، (ابوالخیر)
خانک توابی اولان اوز بکاردن آریله رقی تورکستانک
جنوب شرقیسنده (چو) نهرینک کنارینه یرلشدیلر
مختلف دورلرده کندیلرینه دیگر برچوق فرقه لرده
التحاق ایندی . و بو وجهله یواش یواش مهم بر
(اردو) [۲] میدانه کلدی که باشنده دایما جوجیلرک
سلاله سندن بر خان بولنیوردی .

قزاق اردوسی [۳] بویه جه اوز بکلرک ضررینه
متمادیا تراید ایندی . چفتای اولوسنه التجا ایتیش
مهاجرلرندن نشئت ایتیش اولان قزاقلر ۱۵۲۳
سنه سنده بر میلیون و اون طقوزنجی عصرک مبدأنده
ایکی ییحق میلیون نفوسه بالغ اولمشدی . حال حاضرده
اوج ، درت میلیون قدر صاییه بیلور .

[۱] روس مؤلفلری ، قونفده راسیون ، اتفاق
معنا نه اولان بو اسم ایله قزاق قومک سیاسی حال تشکلی
قصد ایدیورلر .

[۲] اردو : اسکیدن قرال اردو گاهی ، اردوگاه
معناسنه ایتیش .

[۳] مورخلره کوره قزاق کله سنک معناسی :
حر کیسه لر ، مستقل .

کلدیکی وقت دملمه نمش و حرارت لازمه سنی محافظه
ایتمش اولدینی حالده چیقاریردی . بعضاده صونی
بزده قاینا تدریر ، دایما طاشیدینی زنبیل ، یا خود
چانطه دن چیقاردینی چایی چایدانه آتوب دملمه تدریر
ایدی .

ادبی و عارفانه محفوظاتی پک زیاده اولدیغندن
هر درسده برچوق بیت سویلر و یازدیریردی . او
وقت کنجک ایجابی بنمده حافظه م قوتلی اولدیغندن
هان هپسی ذهنده قالیردی . مع الاسف که او حافظه
شیمدی حفظناه ! دینه جک بردرک یه دوشدی .
مرحومدن اوده ، جامعه و مدرسه ده تدرسم
جمعاً یکون اوج درت سنه یی بولور .

مابعدی وار طاهر المولوی

قیرغیز - قزاقلره دائر معلومات تاریخیه

تورک و مسلمان اولان قزاقلره دائر معلومات تاریخیه من
پک نقصاندر . یوبابده برچوق روس و تاتاری موجود
ایسه ده اونلردن استفاده ایتمه من - روسجه نک آره مزده
انتشار ایتمه مش اولماسندن - ممکن دکلدن . اسلامیه عائد
قیمتلی نشریاتیه معروف فرانسه جه (عالم اسلام) مجموعه سی
بو قومک تاریخینی اوزون بر تبیینده نقل ایدیور .
جممزلر غیر مساعد اولسندن بومهم بندک آنجق بر خلاصه سنی
نشر ایتک تصویرنده یز . مع مافیه اثرک مقدمه سنی شایان
اهمیت کوردیکمزدن بوجه آتی اقتباس ایدیورز :

* *
« بوراده طویلا یه بیلدیکمز ناقص و غیر کافی
معلوماتند - آسیانک صوک بدوی قومی اولان -
قزاقلرک تکامل تاریخیسی خطوط عمومیه سی واضحاً
آکلاشیلور .

تورک عرقته منسوب قزاق قومی ، منشألری
مختلف فرقه و قبائلک اجتماعندن تشکل ایدر .
اونلردن بعضیلرینه اوز بک ، باقشیر ، قریم تاتارلری
ونوغایلرده دخی تصادف اولنور . قزاق لسانی ؛
یکرمی آلتی میلیونلق نفوس بحر منجمد شمالی ایله